

2019

SANSKRIT
(Major)

Paper : 5.1

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions in brief : $1 \times 7 = 7$

- (a) What is the metre (छन्दस) of the *Indrasūkta* (Rv., 2.12)?
- (b) What is the case-ending (विभक्ति) in महा in नृम्णास्य महा स जनास इन्द्रः?
- (c) What is the meaning of the word 'समत्सु' in संवृक् समत्सु स जनास इन्द्रः?
- (d) Who is the seer (ऋषि) of the *Devīsūkta* (Rv., 10.125)?
- (e) Disjoin the word 'अहमश्विनोभा'.

(f) Who is the deity (देवता) in the *Samjñānasūkta* (Rv., 10.191)?

(g) What is the root in the word 'उपासते'?

2. Explain in Sanskrit any two of the following Rks, mentioning the name of the ऋषि, the छन्दस्, the देवता and the विनियोग in each case : $5 \times 2 = 10$

(a) यः पृथिवीं व्यथमानामहं हृद्
यः पर्वतान् प्रकुपितो अरम्णात्।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो
यो द्यामस्तभ्नात् स जनास् इन्द्रः॥

(b) अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चरा-
म्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः।
अहं मित्रावरुणोभा बिभ-
र्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा॥

(c) समानो मन्त्रः समितिः समानी
समानं मनः सह चित्तमेषाम्।
समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वः।
समानेन वो हविषा जुहोमि॥

3. Write grammatical notes on any four of the following : $2 \times 4 = 8$

जनासः ; जजानं ; रुद्रेभिः ; मित्रावरुणा ; व्यदधुः ;
जुहोमि।

4. Discuss the greatness of Indra as delineated in the *Indrasūkta* of the *Rgveda* (2.12). 10

Or

Write a note on the significance of the *Samjñānasūkta* of the *Rgveda* (10.191)

5. Translate into English any one of the following : 5

(a) असंवाधं बध्यतो मानवानां
यस्या उद्वतः प्रवतः समं बहु।
नाना वीर्या ओषधीर्या बिभर्ति
पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः॥

(b) विश्वंभरा वसुधानीं प्रतिष्ठा
हिरण्यवक्षा जगतो निवेशनी।
वैश्वानरं विभ्रती भूमिरग्नि-
मिन्द्रं ऋषभा द्रविणे नो दधातु॥

6. Write a note on the contents of the *Bhūmisūkta* (Av. 12.1.1—10), prescribed as your text. 10
7. Explain fully the following (any one) : 10
- (a) स हास्मै वाचमुवाद। विभृहि मा पारयिष्यामि त्वेति
कस्यान्मा पारयिष्यसीत्यौघ इमाः सर्वा प्रजा निर्वोढा ...।
- (b) तमेव भृत्वा समुद्रमभ्यवजहार। स यतिथीं तत्समां
परिदिदेश ततिथीं समां नावमुपकल्प्योपासाञ्चक्रे।

★ ★ ★